

Veľká Morava a ja

Všetko sa to začalo na nudnej hodine dejepisu. Preberali sme učivo týkajúce sa Veľkej Moravy a mňa, keďže to bolo v piatok na poslednej hodine, bralo na spánok. Prebudila ma vyššia intenzita hlasu učiteľky, ktorá nám zadávala úlohu na nasledujúcu hodinu. A ňou bola príprava projektu o Veľkej Morave. V tom momente mi hlavou neprebehlo absolútne nič! Všetko sa však zmenilo, keď...

Keď som prišla domov, hodila som tašku do izby a napriek tomu, že sa mi nič nechcelo robiť, predsa som sa len vybrala do knižnice. Nepopieram, že moje rozhodnutie ovplyvnilo neustále mamino naliehanie, aby som umyla riad. A to ja neznášam robiť! Napokon som chtiac – nechtiac do tej knižnice predsa len išla.

Po príchode a zaregistrovaní som sa vybrala do oddelenia historickej literatúry, kde na mňa pod písmenom „V“ hľadalo množstvo nudných historických kníh, lexikónov a slovníkov. Keď som sa ale lepšie prizrela na najnižšiu poličku, do oka mi padol malý starý zaprášený denník, ktorý bol tak zapatrošený, že si ho určite doposiaľ nik nevšimol. Ale keďže mám orlí zrak, môjmu oku neunikol. Súdiac podľa prvého dojmu mal už mnoho rokov, pretože jeho strany boli vyblednuté. So zvedavosťou som ho otvorila a začala čítať. Stálo tam : „Práve sa Ti do rúk dostal môj denník. Moje meno Ti neprezradím, pretože verím, že aj postupom času pochopíš svoju národnú – slovenskú históriu a sám prídeš na to, kto sa za týmito riadkami skrýva.“ Chcela som prejsť na stranu číslo 2, no vtom ma prerušil hlas milej panej z knižnice, ktorá ma upozornila, že knižnicu budú o chvíľu zatvárať. Denník som si vypožičala a bežala som domov. Zavrela som sa v izbe a s nedočkavosťou som sa vrhla do čítania. „Na prelome 8. a 9. storočia vznikla v strednom Podunajsku, severne od Dunaja, sústava slovanských kniežatstiev. Jedným z najvýznamnejších bolo Nitrianske kniežatstvo s centrom v Nitre. V oblasti riek Moravy a Dyje sa rozprestieralo územie Moravského kniežatstva, ktorého vládcom bol Mojmir. Sám Mojmir spojením Nitrianskeho a Moravského kniežatstva sa v roku 833 stal zakladateľom prvého štátneho útvaru západných Slovanov, ktorý niesol pomenovanie Veľká Morava. Svojou vládou sa usiloval o samostatnosť svojej ríše a oslobodiť sa spod tlaku Frankov. Možno aj preto bol trňom v oku Ľudovítovi Nemcovi, ktorý v roku 846 dosadil na jeho miesto svoju krv – synovca Rastislava. Za jeho vlády sa toho udialo viac než dost. Spomeniem aspoň boje proti samotnému Ľudovítovi Nemcovi, Pribinovi a iným neprajníkom. Jeho vláda a pôsobenie na Veľkej Moravy je však poznačená aj riešením náboženskej problematiky. Rastislav si lámal hlavu nad tým, ako sprístupniť svojmu ľudu náboženstvo a vytvoriť vlastnú cirkevnú organizáciu. Po mnohých úvahách sa rozhodol pre dôležitý krok. Bolo ním požiadanie samotného rímskeho pápeža Mikuláša II. o pomoc. Jeho žiadosť sa však nestretla s pochopením. Ani to však Rastislava neodradilo a v roku 862 sa obracia na byzantského cisára Michala III. Ten bol jeho myšlienkami nadšený a vzápätí vyslal na územie Veľkej Moravy dvoch sympatických vzdelaných bratov zo Solúna – Konštantína a Metoda. Prečo práve oni? Hlavným dôvodom bol fakt, že práve oni dvaja ovládali slovanské nárečie a mali teda predpoklady na to, aby šírenie kresťanstva bolo efektné a najmä, aby mu rozumeli a pochopili ho všetci ľudia, bez rozdielu majetku. Ich príchod datuje rok 863.“

V tom momente som si na kalkulačke v mobile vypočítala, že je tomu presne 1150 rokov. Začala som si predstavovať, ako mohol vyzerat' vtedajší svet, život, ľudia, no najmä skutočnosť, že dnes už úplne samozrejmé náboženstvo bolo najväčším problémom vládcu vtedajšej Veľkej Moravy. Po týchto myšlienkach som pokračovala v čítaní. Na nasledujúcich stranách som sa dozvedela, že práve Konštantín zostavil prvé slovanské písmo, volalo sa hlaholika (či tak nejako) a veľmi ma prekvapilo, že každé písmeno malo svoje číslo, a preto to bola aj prvá slovanská číselná sústava. Čiže dva v jednom letelo už vtedy.

Najviac času pri čítaní som strávila na strane 67, kde sa písalo o Konštantínovej múdrosti, rečníctve a obrovskej dávke citu pre národ, spravodlivosť a pravdu. Všetky tieto prednosti mohol využiť pri obhajobe slovanského jazyka a bohoslužby, ktorej sa spolu s bratom Metodom zúčastnil v Benátkach.

Ďalšie strany boli smutné, pretože sa na nich písalo o neľahkom osude solúnskych bratov, Konštantínovej chorobe, jeho náhlej smrti, o tom, akým ťažkostiam musel čeliť Metod a taktiež ich žiaci a nasledovníci.

Okrem známych faktov, ktoré som sa neskôr dozvedela na hodine dejepisu, či na internete ma zaujala časť o pomeroch, ktoré vládli vo vtedajšej Veľkej Morave.

A verím, že tak, ako som na to prišla ja, tak aj vy ste prišli na to, komu tento denník patril.....jeho autorom bol Kliment.

Denník som si po prečítaní zobrala ako projekt na hodinu dejepisu a dostala som zaň jednotku. A okrem dôležitosti existencie Veľkej Moravy a príchodu Konštantína (Cyrila) a Metoda na toto územie, ich rozsiahlej činnosti – zostaveniu prvého slovanského písma, šíreniu kresťanstva v slovanskom literárnom jazyku – staroslovienčine, prekladaní mnohých náboženských kníh, či písaniu vlastnej literatúry, no najmä tým, že obaja položili základy slovanskej vzdelanosti, som si uvedomila, aké dôležité je poznať a pochopiť minulosť, pretože inak len ťažko môžeme žiť prítomnosť...

Viktória Solárová, 12 rokov